

Na anderhalf jaar is het tijd om door te pakken met de Green Deal!

Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden zegt dit jaar te komen met publicatie van *best practices*

Op de Dag van de Sportaccommodaties in Houten hebben de Green Deal-partijen het Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden gepresenteerd. Zij willen daarin samen optrekken om innovatie te stimuleren en goede praktijkvoorbeelden te ontwikkelen en te delen. Het doel van de Green Deal-organisatie is om dit jaar deze *best practices* te publiceren.

Auteur: Santi Raats

Na de ondertekening van de Green Deal in oktober 2015 bleef het lang stil. Waar heeft de Green Deal-organisatie zich in 2016 mee beziggehouden? Enkele deelnemers, met name de Golfalliantie, trekken duidelijk de kar, terwijl andere deelnemers duidelijk minder actief leken. De Golfalliantie heeft direct na ondertekening werk gemaakt van de Green Deal, maar de sportbonden die onder Green Deal-partij NOC*NSF vallen, zoals KNVB, KNLTB, de Atletiekunie en de korfbalbond KNKV, hebben de Green Deal klaarblijkelijk niet

boven aan hun prioriteitenlijst staan. Zij richten zich in hun beleid eerder op verenigingsondersteuning en het organiseren van de competities en topsport. Geen enkele bondswebsite, behalve die van de NGF, rept over de Green Deal.

Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC) is de laatste jaren wel actief geweest op het gebied van onderzoek naar duurzaam beheer (onderzoek gewasbeschermingsmiddelen), maar dit was niet namens de Green Deal-organisatie. Die grote onderlinge inspanningsverschillen lijken de boel behoorlijk op te houden. Ook de bureaucratie in de Green Deal-organisatie werkt vertragend.

Organisatie-inrichting

Ben Moonen, directeur van Brancheorganisatie Sport en Cultuurtechniek, beaamt dat de Green Deal-organisatie vooral intern bezig is geweest. Moonen: 'De Green Deal-organisatie bestaat nu uit een Kerngroep Uitvoering, een Kerngroep Monitoring en een Stuurgroep. Ook is er een werkgroep Communicatie van de grond gekomen. Alle groepen bestaan uit vertegenwoordigers van alle Green Deal-partijen. Ik had zelf gewild dat we

al met inhoudelijke output hadden kunnen komen, maar helaas heeft die structuuropbouw veel tijd gekost. Kennelijk hadden we die tijd nodig.'

Probleemanalyse

Naast een focus op de eigen organisatie, heeft de Green Deal-organisatie twee andere zaken opgepakt: er is een probleemanalyse gemaakt en als tweede een monitoringstool ontwikkeld. De probleemanalyse beschrijft de status quo van het chemiegebruik op de sportvelden. De golfsector was daar wederom rap mee en had dit vorig jaar al klaarliggen. In maart 2017 heeft de rest van de sportsector deze analyse afgerond. Laatstgenoemde analyse is volgens NGF-agronoom Niels Dokkuma overigens zeer summier van opzet.

Monitoringstool

Vanuit de wens om te kunnen volgen of de sportveldensector op schema ligt in de afbouw van chemische middelen, heeft het ministerie van I & M het RIVM in 2016 een monitoringstool laten ontwikkelen. Deze is er nu in de vorm van een online vragenlijst. Tot nu toe is deze begin maart door de tennisbond, de Golfalliantie en de VSG verstuurd naar de beheerders binnen hun achterban.

7 min. leestijd

Het is de bedoeling dat de andere Green Deal-partijen hun vragenlijsten snel de deur uit doen.

Richard Jacobs van NOC*NSF was tot en met maart van dit jaar aangesteld als coördinator van de Kerngroep Uitvoering. Zijn taak bestond onder andere uit het neerzetten van de organisatie-structuur, het coördineren van de voortgang en het werken aan de urgentie voor de Green Deal-doelstellingen bij de sportbonden. Hij spoort iedereen die de vragenlijst heeft gekregen aan om deze in te vullen en te retourneren.

Sinds het begin van de Green Deal is duurzaamheidsadviseur Geert Cuperus erbij betrokken vanuit de golfsector; hij trekt momenteel als coördinator het Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden. Cuperus: 'Dit is het moment waarop fieldmanagers en greenkeepers echt wat kunnen doen. Door mee te werken aan de monitoring, ontstaat er een goed beeld van het huidige middelengebruik en kan het ministerie goed volgen of het middelengebruik wordt verlaagd.'

Innovatienetwerk verzamelt best practices

Maar het lijkt erop dat fieldmanagers en greenkeepers op de korte termijn vooral wat hebben aan het zojuist geïntroduceerde Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden. Het Innovatienetwerk Green Deal bestond al drie jaar in de golfsector. De nieuwigheid is dat de golfsector zich heeft opengesteld voor samenwerking met de andere takken van sport.

Geen enkele bondswedstrijd, behalve die van de NGF, rept over de Green Deal

Jacobs: 'We gaan met het netwerk bijeenkomsten houden en willen daar goede praktijkvoorbeelden op het gebied van duurzaam beheer verzamelen: *best practices* en *best tools*. *Best practices* zijn werkmethodes of processen voor het terugdringen van chemische middelen. Een voorbeeld: een plan voor het managen van nutriënten. *Best tools* kunnen apparaten of middelen zijn, bijvoorbeeld een bepaald middel om nutriënten te doseren. Men kan alle goede praktijkvoorbeelden ook aandragen via de op te richten website of via

coördinator Geert Cuperus. Geschikte output uit kennisdeling met de Natuur- en Milieufederatie (NMF) en Vewin (waterschappen) nemen we ook mee.'

Volgens Jacobs gaat een team van deskundigen zich buigen over de producten, methoden en technieken die geschikt zijn om te publiceren. Bovendien worden al deze praktijkvoorbeelden begeleid door een toetsing van deze deskundigen: 'Dit betreft een toelichting, waarin staat welke *best practice* of *best tool* zonder meer goed is, en bij welke nog kanttekeningen geplaatst moeten worden.'

Gelden boerenwijsheden ook als best practice?

Het aanmelden van een *best practice* of *best tool* kost 250 euro. Ben Moonen, voorzitter van de BSNC: 'De deskundigen die in het expertpanel zitten om de inzendingen vervolgens te kwalificeren, doen dit naar verwachting vrijwillig.' Het is de vraag hoe dit systeem gaat uitpakken. Enerzijds is een bedrag van 250 euro te overzien. Maar is een dergelijk systeem niet juist meer gericht op de commerciële partijen? Zij kunnen makkelijk geld neertellen om hun product of methode te laten 'kwalificeren', maar hoe zit het met de methodes die zich al eeuwenlang bewezen hebben?

Een gemiddelde fieldmanager of greenkeeper zal niet opstaan om boerenwijsheden zoals beluchten, minder water of minder mest als goed praktijkvoorbeeld aan te dragen. Laat staan dat hij er 250 euro voor overheeft.

ACHTERGROND

Jacobs is er desondanks van overtuigd dat de goede praktijkvoorbeelden vanzelf zullen komen bovendrijven. 'Vooral tijdens bijeenkomsten van het Innovatienetwerk zullen bezoekers aangespoord worden om hun kennis te delen door zich aan te melden.'

Best practice-publicatie op de toekomstige Green Deal-website

Volgens Moonen worden de verzamelde *best practices* en *best tools* aan het eind van 2017 gepubliceerd. Jacobs denkt dat het ook wel moet lukken om de *best practices* en *best tools* voor beheerders zelfs eerder te publiceren. Wel staat vast dat de goede praktijkvoorbeelden en alle andere uitkomsten van het innovatienetwerk zullen verschijnen op een nog op te richten Green Deal-website. 'Een werkgroep communicatie is bezig met het oprichten daarvan', aldus Jacobs. Gezien het bureaucratische proces rond de oprichting van de organisatie, dat ruim anderhalf jaar heeft geduurd, vraagt vakblad Fieldmanager zich ernstig af of de publicatie in de loop van dit jaar gaat lukken. Er is tot nu toe immers vooral veel over de oprichting van de Green Deal gepraat en weinig over de inhoud. Bovendien: gaat het om wetenschappelijk doordachte oplossingen? Een dergelijke verzameling tot stand brengen kost nu eenmaal een hoop werk en nog meer afstemming. Uit de reactie van Jacobs blijkt dat de *best practices* en *best tools* toch vooral informatieve verhalen zijn, ook al komt er een commissie van experts aan te pas. 'Het zijn beschrijvingen van goede resultaten die in het verleden behaald zijn op een bepaalde plek en in een bepaalde context.'

Ben Moonen, directeur BSNC

In oktober 2015 tekende de sportsector de Green Deal, die een tijdelijke uitzonderingspositie voor sportvelden betekende op het verbod per 1 november 2017 van chemisch middelengebruik in de openbare ruimte. Tot 2020 hebben sportveldbeheerders een uitzonderingspositie gekregen om naar chemievrij beheer toe te werken. Per 2020 eindigt de Green Deal-periode, en daarmee de tijdelijke uitzondering op het verbod.

De Green Deal-ondertekenaars zijn de ministeries van Economische Zaken en Infrastructuur & Milieu, NOC*NSF (en daarmee alle sportbonden), de Nederlandse Golf federatie (NGF), de Nederlandse Greenkeepers Associatie (NGA), de Nederlandse Vereniging van Golfaccommodaties (NVG), brancheverenigingen Cumela Nederland, de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC) en de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG).

**‘Hoe eerder die publicatie
best practices verschijnt,
hoe beter’**

**‘Er blijven situaties waarin
we wel de hoogst haalbare
kwaliteit willen halen’**

Deskundigen geven er een oordeel over. Het is aan anderen om te kijken of deze methode of tool ook in hun situatie werkt.’

Taak van de sportbonden

Jacobs hoopt dat de sportbonden hun taak goed oppikken: ‘Hoe eerder beheerders beschikken over hun *best practices* en *best tools*, des te sneller ze deze kunnen uitproberen in hun eigen omgeving. Het is daarvoor van belang dat alle sportbonden via de verenigingsbesturen hun achterban – dus de clubvrijwilligers en beheerders bij de gemeente of aannemer – stimuleren om naar deze bijeenkomsten te komen om hun ervaringen te delen binnen het Innovatienetwerk Green Deal. Ook is het belangrijk dat de sportbonden de output van het Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden terugkoppelen naar hun gehele achterban, door de informatie te vertalen naar hun specifieke doelgroep.’

Zelf blijven nadenken

Ook heeft de golfsector al een heleboel gedaan op het gebied van duurzaamheid. De rest van de sportsector kan volgens Greenkeeper of the Year Vincent de Vries niet per definitie profiteren van deze kennisvoorsprong. ‘Vuistregels zijn sowieso onmogelijk. De meeste greenkeepers sturen aan op minder water, minder mest en het sterk houden van de gewenste grassen. Maatregelen zoals minder water geven hebben als resultaat dat de greens harder worden en dat is gewenst door de golfer. Maar ik denk niet dat een harde ondergrond bij elk ander type sportveld gewenst is; integendeel. Naast informatie delen, moeten we dus vooral kijken wat de eigen grassen nodig hebben.’

Fieldmanager of the Year Gerard Verweijen staat ook achter kennisdeling én zelf blijven nadenken. ‘Ik gebruik helemaal geen chemie meer, maar dat komt omdat ik met robotmaaiers werk.’

Geert Cuperus, coördinator Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden

Richard Jacobs, coördinator kernteam Uitvoering

Die zet ik vlak na het inzaaien al op het veld, wat de grasgroei stimuleert. De mat wordt snel dicht en dik, waardoor onkruid geen kans krijgt. Onze velden hebben dus ook geen last van zware bandendruk. Hoe andere sportveldbeheerders chemiegebruik terugdringen, hangt af van hun specifieke situatie. Ik ben wel erg benieuwd naar hoe anderen het aanpakken en kan niet wachten tot de publicatie met *best practices* verschijnt.'

Cuperus: 'Klopt, elke sport moet voor zichzelf bekijken welke toepassingen het beste aanslaan.'

'Als je denkt: het lukt toch niet, dan lukt het inderdaad niet'

Maar daarnaast verzamelen we onderliggende *best practices* die voor iedereen bruikbaar zijn. Dit zullen technische goede voorbeelden zijn, maar ook *best practices* voor de organisatie van het beheer, zoals doelen stellen ten aanzien van de graskwaliteit en duurzaamheid.'

Eerst zien, dan geloven

Nu de plannen voor invulling van de Green Deal zijn gepresenteerd, is het vooral afwachten of ze ook werkelijk tot de eerste resultaten leiden,

Greenkeeper of the Year Vincent de Vries is enthousiast over het Innovatienetwerk Green Deal. 'Greenkeepers en fieldmanagers, meld u aan en ga erheen! De kennis komt niet aangevlogen; je moet erop uit om die te vergaren. Ik overleg zelf met de andere dertien hoofdgreenkeepers binnen De Ridder, maar ook met de hoofdgreenkeepers van de golfbanen De Pan, Hilversumsche Golfclub, Rosendaelsche Golfclub, Lage Vuursche en Eindhovense Golf. Ik denk dat er over duurzaam beheer nog te weinig kennisuitwisseling op eigen initiatief plaatsvindt onder sportveldbeheerders. Met het Innovatienetwerk is het eenvoudiger voor de sportsector om een flinke slag te slaan op dit gebied.'

dit jaar. Intussen blijft de politieke druk onverminderd hoog, ook na de vorming van het nieuwe kabinet. Dit liet Lukas Florijn, beleidsambtenaar bij het ministerie van I & M, weten in zijn praatje bij de presentatie van het Innovatienetwerk Green Deal Sportvelden op de Dag van de Sportaccommodaties. Moonen: 'Florijn was er duidelijk over dat dit topic in een volgend kabinet eerder méér dan minder aandacht zal krijgen.' Cuperus reageert: 'We moeten gewoonweg kunnen aantonen dat we fors minder gebruiken. Kunnen we dat niet, dan hebben we een moeilijke positie wanneer de Green Deal-periode afloopt. Ga ervan uit dat wij als sportsector niet eeuwig een uitzonderingspositie behouden! In 2020 loopt die tijdelijke uitzondering af.'

Verbod haalbaar?

Toch vindt Cuperus het lastig om in te schatten of een totaal verbod haalbaar is. 'In sommige situaties is een beeld van minder hoge kwaliteit een oplossing. Maar er blijven situaties voorkomen waarin we de hoogst haalbare kwaliteit wél willen halen. Te denken valt daarbij aan topsportwedstrijden of

andere kampioenschappen. Daarom moeten we in de eerste plaats ons uiterste best doen bij de registratie en reductie van ons middelengebruik en pas daarna bezig gaan met de onderbouwing van gewenste uitzonderingen.'

Greenkeeper of the Year Vincent de Vries wil ook eerst het onderste uit de kan halen en niet bij voorbaat al inzetten op uitzonderingen: 'Als je denkt: het lukt toch niet, dan lukt het inderdaad niet. De instelling moet zijn: we gaan ervoor!'

Be social

Scan of ga naar:

www.Greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-6763

Gerard Verweijen, Fieldmanager of the Year 2017

Vincent de Vries, Greenkeeper of the Year 2017